

Handläggare
Christoffer Lindh
Telefon: 08-50814050**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Fairtrade-diplomera stadsdelen – svar på skrivelse från (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som svar på skrivelsen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Skribenterna menar att det idag saknas en gemensam politisk strategi för att ta tillvara de krafter och det intresse och engagemang som finns för etisk handel. De ser stora möjligheter att öka den etiska konsumtionen genom Fairtrade-diplomering och anser att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdel kan vara föregångare.

Frågan har vid upprepade tillfällen varit uppe för hantering i stadsdelar och i kommunfullmäktige. Senast 2012 avslogs en motion om att Stockholm skulle ansöka om att bli en Fair Trade (Fairtrade) City.

Förvaltningen delar den bedömning som stadsledningskontoret gjorde vid hanteringen av ärendet 2012. Med hänvisning till detta föreslår förvaltningen att skrivelsen avslås.

Bakgrund

Åsa Öckerman (MP) och Sarah Johansson (MP) har inkommit med en skrivelse om att Fairtrade-diplomera stadsdelen.

Ärendet

Skribenterna menar att det idag saknas en gemensam politisk strategi för att ta tillvara de krafter och det intresse och engagemang

som finns för etisk handel. De ser stora möjligheter att öka den etiska konsumtionen genom Fairtrade-diplomering och anser att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdel kan vara föregångare.

Fairtrade City är en diplomering som funnits sedan 2000. Idag är omkring 1300 kommuner runt om i världen diplomerade varav ett drygt sextiototal svenska. Diplomeringen innebär ett samarbete med näringsliv och samhälle samt att kommunen förbinder sig att öka den etiska konsumtionen inom dess gränser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av staben.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Frågan om Fairtrade-diplomering av hela staden eller olika stadsdelar har kommit upp vid en mängd tillfällen de senaste åren och behandlades bland annat i kommunfullmäktige 2012.

Stadsledningskontoret ansåg då att Fair Trade (Fairtrade) Citys strävan efter att de mänskliga rättigheterna beaktas vid varors framtagande, att arbetare och odlare får skälig betalning för utfört arbete samt att barnarbete och olika typer av diskriminering motverkas, är beaktansvärt, men att det mot bakgrund av juridiska skäl är olämpligt att staden marknadsför rättvisemärkta produkter.

Följande framfördes i stadsledningskontorets yttrande:

”Fair Trade City är en diplomering för kommuner eller städer som vill förbinda sig att arbeta för en etisk konsumtion. Med etisk konsumtion avses enligt Fair Trade City konsumtion av så kallade rättvisemärkta produkter där hänsyn tagits till mänskliga rättigheter och ILO:s åtta kärnkonventioner under produktionen. Diplomeringen för Fair Trade City innebär huvudsakligen att en styrgrupp där representanter för kommunen ska ingå arbetar aktivt för att få medial uppmärksamhet och med att bilda opinion kring Fair Trade City samt för att öka kännedomen om och konsumtionen av rättvisemärkta produkter inom kommunen.

Stadsledningskontoret konstaterar att frågan om att Stockholm ska ansöka om att bli diplomerad som en Fair Trade City har varit föremål för politiska beslut i staden vid upprepade tillfällen de senaste åren: i en interpellation (2006:28) till finansborgar-rådet som besvarades den 11 december 2006, § 6, i en skrivelse till kommunstyrelsen som besvarades den 21 mars 2007, § 8, samt i en motion (2008:32) till kommunfullmäktige som avslogs den 1

februari 2010, § 33. Stadsledningskontoret har yttrat sig över frågan i de båda senare ärendena.

I tjänsteutlåtandet av den 16 januari 2007 (dnr. 329-4612/2006) konstaterade stadsledningskontoret att det inte är tillåtet att kräva en märkning av ett livsmedel eftersom märket i sig inte förändrar produktens kvalitet i förhållande till produkter som uppfyller kravnivåerna för märkning men inte låtit märka sig och att det därför torde vara uteslutet för staden att kräva en viss märkning som exempelvis rättvisemärkt. Kontoret anförde vidare att det inte är självklart att det ligger inom den kommunala kompetensen att ställa krav på hur en verksamhet bedrivs i andra delar av världen; ej heller är det en fråga för kommunen att bidra till opinionsbildning. Avslutningsvis konstaterade kontoret att arbetet med Fair Trade City skulle innebära ett styrande av utbudet på marknaden mot produkter med en viss märkning, vilket vore tveksamt eftersom det torde vara konkurrensbegränsande och sannolikt inte förenligt med kommunallagen.

I tjänsteutlåtandet av den 28 april 2008 (dnr. 329-978/2008) konstaterade stadsledningskontoret ånyo att alla krav som ställs på en produkt enligt lagen om offentlig upphandling dels måste uppfylla de EG-rättsliga grundprinciperna om likvärdighet, icke-diskriminering, öppenhet, proportionalitet och ömsesidigt erkännande, dels ha en direkt koppling till varan eller tjänsten i fråga. Kontorets tidigare bedömning kvarstod därför, att det inte är tillåtet att kräva en märkning av ett livsmedel eftersom märket i sig inte förändrar produktens kvalitet i förhållande till produkter som uppfyller kravnivåerna för märkning men inte låtit märka sig. Stadsledningskontoret konstaterade vidare att Fair Trade Citys koncept i förlängningen skulle innebära att staden, genom den styrgrupp som krävs för diplomering, avsätter resurser för att marknadsföra butiker och företag som tillhandahåller produkter med viss märkning, något som är tveksamt ur kommunalrättsligt hänseende då det tangerar gynnande av enskild.

Kontorets sammantagna bedömning var därför att Fair Trade Citys strävan efter att de mänskliga rättigheterna beaktas vid varans framtagande, att arbetare och odlare får skälig betalning för utfört arbete samt att barnarbete och olika typer av diskriminering motverkas, är beaktansvärt, men att det mot bakgrund av ovan anförda juridiska skäl är olämpligt att staden marknadsför rättvisemärkta produkter. Stadsledningskontoret avstyrkte därför förslaget att Stockholm skulle ansöka om att bli Fair Trade City och kommun-fullmäktige beslutade att avslå motionen.

Stadsledningskontoret konstaterar att inga förändringar av principiell betydelse har inträffat sedan kommunfullmäktiges beslut den 1 februari 2010. Kontoret anser därför att de juridiska

bedömningar som kontoret tidigare har gjort fortfarande äger aktualitet och att motionärens förslag om att staden ska ansöka om att diplomeras som Fair Trade City i likhet med tidigare likalydande förslag bör avstyrkas. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.”

Beslutet blev också att avslå motionen med vad hänvisning till vad som anförts i utlåtandet.

Förvaltningen delar den bedömning som gjorts av stadsledningskontoret. Med hänvisning till detta och kommunfullmäktiges beslut anser stadsdelsförvaltningen att skrivelsen bör avslås.

Bilagor

1. Skrivelse från Åsa Öckerman och Sarah Johansson om att Fairtrade-diplomera stadsdelen. (Dnr: 1.1.-324/2014)